

PROBLEEMOPLOSSEN OP BOMMELSTEIN

“Verzin toch eens een list, jonge vriend” is een verzuchting, die niet alleen pijprokende heren van stand bekend in de oren zal klinken. Menig ontwikkel-team heeft al eens met de handen in het haar gezeten wanneer er voor een bepaald (technisch) probleem maar geen oplossing te vinden was en de voortgang van hun project in gevaar dreigde te komen. De intuïtieve methode - die van “trial and error” - is voor een efficiënte voortgang zelden de geschiktste weg en in de loop der tijd zijn er dan ook diverse methoden bedacht om tijdens zo’n “mindblock” een frisse wind door het team te laten waaien. De bekendste daarvan is waarschijnlijk het “brainstormen”, een opzettelijk ongestructureerd en lukraak spuien van alle denkbare en ondenkbare oplossingen (hoe absurd die soms ook lijken) in de hoop daar na schifting geschikte ideeën aan over te houden. Maar ook die methode, hoe bruikbaar ook in sommige situaties, levert vaak net niet dat éne doorslaggevende idee op. Wat moet je dan om uit die creatieve impasse te raken?

Het is een situatie die ook Archi Leenaers in zijn bedrijf wel eens tegenkomt. Hij is de directeur van Anatech BV uit Sittard, een technologisch innovatief bedrijf dat speciale high-tech laboratorium-instrumenten ontwikkelt en produceert ten behoeve van de analyse van met name kunststoffen en farmaceutische producten. Wereldwijd worden hun instrumenten in meer dan 120 landen gebruikt.

De ontwikkeling van dit soort precisie-instrumenten vergt creativiteit, vindingrijkheid en een bijna aangeboren drang tot innovatie, eigenschappen die binnen het team van Anatech in ruime mate voorhanden zijn, “en daar ben ik trots en heel zuinig op”, zegt Archi Leenaers glunderend als hij me door zijn moderne bedrijf leidt. “Op onze ontwikkelafdeling lopen een stel bijzonder creatieve mensen rond die constant proberen met originele ideeën nieuwe dingen te ontwerpen of bestaande producten te perfectioneren”.

Alsof het zo afgesproken is stoot ik in de eerste ruimte waar we langs komen op drie in hun werk verdiepte mannen rond een opengeschoefd apparaat, dat via tientallen snoertjes en kabeltjes verbonden is met ingewikkelde meetinstrumenten waarop allerlei cijfertjes, wijzertjes en grafieken te zien zijn. Ik schiet bijna in de lach omdat ik aan professor Prlwytzkofsky moet denken. “Als je begrijpt wat ik bedoel...”

Wanneer ik vraag wat voor een apparaat het is, krijg ik van één van hen meteen een enthousiaste maar voor mij onbegrijpelijke uitleg te horen. Peter Theunissen, de geestdriftige “senior-productdeveloper” gaat zó in zijn verhaal op, dat hij helemaal vergeet een leek tegenover zich te hebben. We lopen verder. In een ander vertrek zit Ties Wijffels, net als zijn collega van daarnet al sinds de oprichting van het bedrijf een bevlogen en inspirerend lid van het ontwikkelteam, achter een monitor en puzzelt met een collega die naast hem staat ingespannen aan een raadselachtig gecompliceerd elektronisch schema op het scherm. Ik vang woorden op als “32bits-converter”, “ingangssignaal” en “control-loop”, maar voor ik weer domme vragen kan stellen neemt Archi me mee naar de overige vertrekken van het bedrijf die net als de vorige geen twijfel laten aan de

enthousiaste toewijding waarmee iedereen van de ruim 20 medewerkers hier in een ontspannen sfeer aan de producten werkt.

Inspirerende omgeving

Later, bij een kopje vers gezette espresso in de smaakvolle vergaderruimte die uitkijkt op een fraaie tuin waarin hier en daar uitnodigende zitbankjes staan, breng ik het gesprek terug op de "creatieve impasses", en wat Anatech daarmee doet.

"Kijk", begint Leenaers terwijl hij naar de tuin gebaart, "hier zie je een voorbeeld van wat ook vaak al helpt bij het zoeken naar creatieve oplossingen. De mensen trekken zich nu en dan even terug in de tuin en laten de harmonische ambiance van bomen en planten op zich inwerken. Of ze verplaatsen het overleg met hun collega even naar buiten, op één van de bankjes. Soms kan het al genoeg zijn voor "die geniale inval" of "het goede idee"."

Ik zie veel welig groen met druiven, kiwi's, frambozen, kruiden, lavendel en daartussen, op passende sokkels, diverse opmerkelijke beelden uit marmer, brons en steen. Een inderdaad inspirerende oase die men op een industrieterrein niet vlug zou verwachten.

"Maar soms", vervolgt mijn gastheer, "is ook dit gewoon net niet genoeg. In elk innovatief project zijn er van die frustrerende momenten waarop een specifiek probleempje de hele ontwikkeling dreigt af te remmen of tegen te werken. Men redeneert dan vaker in cirkels rond het probleem of men dwaalt af en schuift het probleem voor zich uit door zich op te kleine details te concentreren. Toen ik dat een paar keer had meegemaakt vond ik het de hoogste tijd dat Anatech op zoek ging naar hulpmiddelen die ons in dit soort gevallen verder zouden kunnen helpen. De

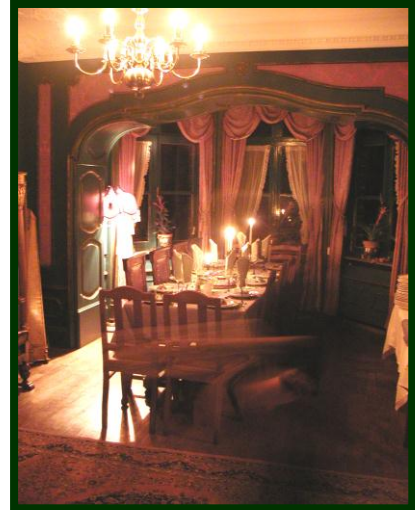

Industriebank LIOF en Syntens (innovatienetwerk voor ondernemers, zie www.syntens.nl) hadden geen beter moment kunnen kiezen om ons te benaderen over het "voucherproject" dat zij, mede op initiatief van de Provincie Limburg, samen met DSM Research BV in het leven hebben geroepen."

Gratis kennis en advies bij problemen

Archi Leenaers legt het met zijn aanstekelijk enthousiasme uit: "Zorgvuldig geselecteerde bedrijven die bezig zijn met innovatie krijgen via een voucher de gelegenheid om, wanneer ze tegen problemen aanlopen, een aantal dagen gratis advies in te winnen. Dat advies wordt meestal gegeven door ter zake kundige experts, maar soms is er sprake van een meer algemeen probleem, waarbij het expertisegebied van de oplossing niet meteen duidelijk is, dan is er behoefte aan een bredere en meer gestructureerde probleemaanpak. En dat was nou net wat wij nodig hadden. Pieter Hovens, adviseur van Syntens, wees ons op het bestaan van het DSM Innovation Support Centre (DISC) en bracht ons vervolgens in contact met Wim van den Elshout van de DSM Kenniswinkel (www.dsmkenniswinkel.nl) en Patrick Hendriks van Original Copy (www.originalcopy.nl), een jong bedrijf dat zich helemaal heeft toegelegd op de adequate toepassing van enkele moderne technieken van probleemoplossing. Het klikte meteen al bij het eerste gesprek en we besloten hun unieke systematiek, genoemd SIPS, wat staat voor Systematic Innovation and Problem Solving, ook bij Anatech in te gaan voeren. Misschien heb je al eens van TRIZ gehoord, dat is een hele slimme techniek voor probleemoplossing die ooit door een Rus is ontwikkeld, nou die maakt ook deel uit van hun gereedschapskist. (meer op www.triz.org)"

Leenaers koffie blijft ondertussen onaangeroerd. Hij is te zeer bezig met zijn verhaal: "Nu kun je natuurlijk wel hier in deze ruimte zo'n cursus laten geven van half 9 tot 5 maar het leek me een veel inspirerender idee om ook de entourage aan onze filosofie aan te passen. Na wat speurwerk vond ik een schitterend kasteel in het dal van de Ourthe. Het "Chateau Les Beaux Arts" in Ronzon, van de musicienne Lisa van Muylecom (www.clba.be), biedt temidden van het Ardense landschap een geweldige ambiance om creativiteit en bezinning spelenderwijs samen te laten smelten. Moet je je voorstellen: een karakteristiek oud kasteel met allemaal verschillende gastenkamers, een grote salon met open haard en een echte Steinweg vleugel. Vijfgangenmaaltijden aan een sfeervol gedekte lange tafel in een majestueuze eetsalon, door de kasteelvrouw samen met haar man toebereid. 's Avonds gezellig rond het vuur met een glas wijn. En dat allemaal temidden van een prachtige natuur waar we als afwisseling van de inspannende sessies met een korte wandeling de accu weer konden opladen. "

" Archi Leenaers kan er nog met zichtbaar plezier aan terugdenken. Om dan weer serieus te vervolgen: "Gedurende drie dagen maakten de mensen van de ontwikkel-afdeling onder de bezielende leiding van Patrick Hendriks kennis met de uitgebreide mogelijkheden van SIPS waarbij naast het leren van de theoretische basiskennis ook voldoende ruimte werd gelaten om een bestaand probleem waar het team bij Anatech mee worstelde, met de pas geleerde technieken te lijf te gaan. Even in het kort: Een potentiële klant wilde weten of een bepaald nieuw instrument door Anatech ontwikkeld zou kunnen worden. De leden van het ontwikkel-team zagen meteen mogelijkheden om verschillende nieuwe en deels baanbrekende technieken toe te passen, maar vreesden daarin tegen een specifiek fysiek probleem, dat men uit ervaring kende, aan te lopen. Alvorens het contract met deze nieuwe afnemer te tekenen wilden we natuurlijk nagaan hoe groot de kans was dat we dit probleem zouden kunnen oplossen. Dankzij consequente toepassing van de SIPS-systematiek met behulp van TRIZ kon ons team zoveel inzicht krijgen in de diverse wegen naar een haalbare oplossing dat ik het aandurfde het contract te tekenen. We zijn nu druk bezig met de ontwikkeling en het is prachtig om te zien dat ofschoon het gevreesde probleem zich inderdád voordeed we dankzij SIPS daarvoor ook daadwerkelijk een oplossing hebben gevonden. Naar verwachting kunnen we het instrument zelfs al in de loop van 2004 introduceren", sluit Leenaers zijn vurig betoog af.

Ook Patrick Hendriks van Original Copy blijkt zeer tevreden terug op de cursus in dat intrigerende kasteel: "Een club hartstikke gemotiveerde mensen rond een oeroude tafel. Dat in een heuse kasteelsalon waarin geen enkel van de meubelstukken of de krakende stoelen bij elkaar past. Grote ramen, blik op de terrassen van de kasteeltuin. Geloof me, dat is een fantastische sfeer waarin het lekker werken is! Het was met afstand de fijnste cursus die we hebben gegeven", verzekert hij me.

Het voucherproject van het LIOF heeft duidelijk zijn vruchten afgeworpen. Met zo'n gemotiveerd ontwikkelteam zal Leenaers als directeur van Anatech in elk geval nooit hoeven te verzuchten: "Een heer moet alles alleen doen..."¹